Universitätsbibliothek Paderborn

Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

[Prima pars]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Visual Library

prima oīm feminaꝝ. vnde ſuper illud Luc. Primo quomō fiet
iſtud. qm̄ virū nō cognoſco. dic̄ Beda angelo ꝓpoſitū ſue mē
tis v̓go reuerent̄ expoſuit. vitā viꝫ v̓ginalē ſeducere decreuiſſe
Secunda optima pars eſt fecūditatis honoꝛ. nō queēūqꝫ regem
aut principē generare. aut aliū puruꝫ hoīem. ſꝫ ipm̄ deum et ho
minē regem regū. ⁊ dn̄m dn̄antiū quē virgo elegit dicēs Ecce
ancilla dn̄i fiat mihi ſcd̄m verbum tuū. Tertio ex triplici vita
ſciꝫ pn̄ie. que bona eſt. actiua que eſt melioꝛ. et ↄtemplatiua q̄
optima eſt. beata virgo ipſam ↄtemplatiuā vitaꝫ elegit. vnde
Hiero. totam virginē repleuerat ſpūſſancti gratia. totam incā-
duerat diuinus amoꝛ. ita vt in ea nihil eſſet hūanū. quod vio
laret affectum. Quarto elegit optimā ꝑtem glorie. etenī ex cō-
ſoꝛtio hominū iuſtoꝝ. quod eſt bonū. ex conſoꝛtio angeloꝝ
quod eſt melius elegit hodierna die conſoꝛtium xp̄i. quod eſt
optimū. collocari ſuper omnē iuſtoꝛum oꝛdinē. ſup choꝛos an-
ad dexteram filii ſui dn̄i nr̄i iheſu xp̄i. vnde Hier. vbiqꝫ ↄſidēter
ſancta dei canit eccleſia. quod de nullo alio ſanctoꝝ fas eſt cre-
dere. ꝙ beata v̓go vltra angeloꝝ ⁊ archangeloꝝ tranſcēderit
merita. 3. Re. 2. poſitus eſt thronus mr̄is regis. que ſedet ad
dexteram eius ꝛc̄.

Dn̄ica decima poſt penthe. Ser. lx.

Dixit Iheſus ad quoſdaꝫ qui in ſe confidebant
tanq̄ꝫ iuſti et aſpernabant̄ ceteros ꝛc̄. Luc. 18.
multoꝛuꝫ hoīm imprudencia hoc efficit. ut inde
diſpliceāt et dānum patiant̄. vn̄ placere debu
erant et comodū repoꝛtare. iuxta illud poete.
diſplicet imprudens. vn̄ placere ſtudet. qd̓ manifeſte appet in pre
ſenti euangelio. de phīſeo qui orando deo diſplicuit. vn̄ placē
debuerat. Et tria facit p̄mittitur em̄ duoꝝ hoīm diuerſi ſtatus
ad orōnem aſcenſus. Scd̓o addit̄ qualiter et quid orauerunt.
ibi. phariſeus ſtans ꝛc̄. Tertio infert̄ quid comodi ex orōne re
poꝛtauerunt. ibi. Amē dico vobis. ¶ Circa p̄mū duo fa
cit. p̄mittit̄ em̄ triplex defectus quorūdā ad quos xp̄us ſuū ſer
monē direxit. et eſt p̄mus defect9. q2 de ſe ↄfidebant. vn̄ dicit:
dixit ih̄us ad quoſdā: bene dicit quoſdā. q2 ſui reputacōe non
erant ↄmuni ſtatu ⁊ de ↄuerſatione hoīm. ſed ſingulares ſe cre
debant. et tales videri cupiebāt. Job. 12. ergo vos ſoli eſtis ho
mines. vt vobiſcū oriatur ſapīa: qui in ſe ↄfidebant: ſi modicū
debet aliquis ↄfidere de alio. multomin9 debet de ſeipſo ↄfidere
quia vt expiencia docet. magis inuenit hō decipi ſe a ſeipſo q̄ꝫ
ab alio. qd̓ iō ↄtingit. q2 min9 cognoſcit ꝓpas vires. et magis

cõmittit ſe ſibi. Hier. 13. oblita eſt mei. ⁊ ꝯfiſa in mendatio. q̄z
certe oīs hõ mẽdax. Et nota ꝙ oīs ꝯfidentia de ſeipſo fallax eſt
quidā em̄ ꝯfidūt de ſua potētia Amos. 6. ve q̇ opulēti eſtis in
ſyon. et ꝯfiditis in monte ſamarie. qui mons potenciā hominis
ſigꝰficat. et infra. ſepati eſtis in diem malū. et appropinquatis.
ſolio iniq̄tatis. Quidā ꝯfidūt in rigore ⁊ fortitudine. ſicut Sam
ſon. ps. ꝯfidunt in virtute ſua Eccl. 16. antiquos gygātes cõfi
dentes ſue virtuti. ꝑcuſſit dñs et execratus eſt. Quidaz ꝯfidūt
de ſua ſapīa. ſicut Salomon. qui poſtea infatuatus fuit. Prou.
16. vidiſti hominē ſapientē ſibi videri. magis illo ſpez habebit
inſipiens. Itē quidā ꝯfidunt de ſuo prudenti ꝯſilio. ſicut Achi-
tophel. Prouer. 12. qui ꝯfidit in cantationibꝫ ſuis impie agit
nec roborabit. Yſa. 8. inite ꝯſilium et diſſipabit. Item q̇daz cõ
fidunt de ſuo ꝓpoſito. credentes qđ ꝓponunt nõ poſſe impediri
Prouer. 28. qui ꝯfidit in corde ſuo ſtultus eſt. Itē quidā confi-
dunt de ſua eloq̄ntia. exiſtimantes verbis capere hoiem. qualez
cõfidenciā habuit Cleopatra coraz Auguſto. Yſa. 59. labia ve
ſtra locuta ſūt mendaciū. Hier. 7. nolite ꝯfidere in verbis men-
dacibꝫ. tales em̄ capiunt in v̇bo. Item quidā cõfidunt de ꝓpria
vite diuturnitate. qualis fuit diues ille. Luc. 12. qui dicebat.
anima habes multa bona poſita in annos plurimos. req̇eſce co
et bibe et epulare. Et audiuit vocem. ſtulte animam tuam re
petunt a te. et que paraſti cuius erunt. Item quidam confi-
dunt in diuiciis. Bar. 3. vbi ſunt qui argentū thezaurizant. ⁊
aurum in quo confidunt hoies. exterminati ſūt. ⁊ ad inferos de
ſcenderunt. Item q̇dam in ſuis neceſſitatibꝫ ꝯfidunt de amicis.
neſcientes quia pſperitatis tp̄e multi ſunt amici ſed in aduerſi
tate pauci. alii in bello confidunt armis ⁊ robore exercitus alii
in infirmitate confidunt in medicis. alii hoc modo. alii alio mō
de quibꝫ omibꝫ Hier. 17. maledictꝰ hõ qui ꝯfidit in hoie. et po
nit carnem brachium ſuū. B Secundū malū iſtorum fuit
quia cõfidebant de ſua iuſticia: tanq̄ȝ iuſti: nec tn̄ iuſtificatꝰ ho-
mo ꝯparatus deo. ps. non intres in iuditium cum ſeruo tuo.
quia non iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens. Nota
quia nullus homo viuēs q̄ntumcūq; ſit magni meriti debet de
ſuis iuſticiis confidere. ꝓpter quatuor. Primo quidem quia no-
ſtre iuſticie incerte ſunt. nullus em̄ ſcire poteſt pcerto. an opera
ſua vere ſint iuſta. falſa eniz iuſticia in multis eſt ſimilis vere. ſi
cut falſum aurū ſimile eſt vero. ꝓpter qđ dicit Iob. 9. etiā ſi ſim
plex fuero. hoc ipſum ignorabit anima mea. Et prima Corin.
4. nihil mihi conſcius ſum. ſed tamē in hoc iuſtificatꝰ nõ ſum.

Secundo de ꝓpria iuſticia non eſt confidendum quia noſtre iuſti
cie pure nõ ſūt. ſꝫ ſemꝑ habent aliq̇d peccati macule annexū.
Yſa.64. facti ſumus vt immūdus. om̄es nos. quaſi pannus mē
ſtruate vniūſe iuſticie nr̄e. q̄ntacūqꝫ em̄ iuſticia ꝯpata deo nõ eſt
pura. et ꝑmo quidē angeli eciam iuſticia eſt impuritati ꝑmixta
Job.4. nūquid homo dei ꝯpatione iuſtificabitur. ecce qui ſerui
unt ei nõ ſunt ſtabiles. et in angelis ſuis reperit prauitatē. q̄n
tomagis hij qui habitant domos luteas ꝛc. Itē nec celi ſunt im=
maculati corā eo. Job.15. ecce celi mūdi nõ ſūt in ꝯſpectu eius
q̄ntomagis inutilis et abhominabilis homo. Item nec infantes
iuxta illud. nemo eſt abſqꝫ pcc̄o. nec infans cuius eſt vni⁹ diei
vita ſuꝑ terram. Item nec quicūqꝫ iuſti et ſancti ſunt ſine pcc̄o.
Prou.14. Septies in die cadit iuſtus. et Eccl.7. nõ eſt homo iu
ſtus in terra qui faciat bonū ꝛ nõ peccet. ſi igitur iuſticie nr̄e ita
ſunt impure. quis vt dicit Prouer.20. poteſt dicere mundū eſt
cor meum. purus ſum a peccato. Tertio de ꝓpa iuſticia ꝯfiden=
dum nõ eſt. quia nõ eſt firma. vnde quilibet q̄ntūcūqꝫ magni
meriti poteſt a iuſticia ſua decidere. Job 15. ecce inter ſanctos ei⁹
nemo immutabilis. nemo em̄ de ſua iuſticia debet ꝯfidere. ſi conſi
derat caſum ꝑmi angeli. ꝑmi parentis. Dauid. Petri apl'i. et il=
lius heremite de quo legitur in vitaſpatrū. Quarto nõ eſt ꝯfi=
dendū de ſua iuſticia. quia nr̄e iuſticie nondū ſunt approbate.
ſed adhuc oportet eas deduci ad examē diſtricti iudicii dei. pˢ.
cum accepero tp̄s. ego iuſticias iudicabo. vbi multa que iuſta
videntᷣ reprobabunt Job.9. ſi equitas iudicii q̄ritur apud do=
minū. nemo audet ꝓ me teſtimoniū reddere. ſi iuſtificare me vo=
luero. os meū ꝯdemnabit me. ſi innocentē oſtēdere me voluero
prauū me comprobabit. ¶ Tertiū malū iſtorꝫ eſt aliorꝫ
contemptus: ꝛ aſpernabantᷣ ceteros .i. valde ſpernebant alios
quos pctōres iudicabāt. vbi attēdendū eſt ꝙ iſti ſuꝑbiebāt in
ſeipſis. ꝯfidentes de ſua iuſticia. Itē ſuꝑbiebant aduerſus pri=
mum. alios ꝯtemnentes. Nota ſm Gre.22. mor. ꝙ quatuor ſūt
ſuꝑbie ſpecies hoc verſu ꝯtente. Ex ſe pro meritis plus falſo om
nibꝫ inflant Prima ſpecies eſt q̄n homo bonū qd̓ habet a ſe cre
dit habere. Scd̓a q̄n credit deſuꝑ eſſe datū. ſed tn̄ ſuis meritis
Tercia quando iactat ſe habere quod nõ habet. Quarta cū cete
ris deſpectis. ipſe ſingularis vult apparere. parabolam iſtam:
Iſtis xp̄us adduxit ſimilitudinem. vt ex aliorum turpitudine
ſuam feditatē aduerterent. Secundo ponitur aſcendentiū in
templū ꝯditio: Duo homies aſcēderūt in tēplū: erat tēplū in al
to ſitū. quia in mōte ſyon quo q̇ndecim gradibꝫ aſcēdebatᷣ. vt

orauent Ad nihil aliud eundū eſt ad eccl'iam niſi ad orōnem
q̄ ad hoc eſt inſtituta: vn9 phariſeus: quaſi diuiſus. q̄ geſtu
habitu et ↄuerſacōe ab alijs erat diſtinctius . maxime ex eo ꝙ
nō erat ſicut ceteri homines . nō quidem iniuſticia . ſed in ſupbia.
Et alter publican9: eoipſo argumentū eſt . ꝙ eſſet peccator ra=
cōe implicacōis negotiorꝫ ſecularium . et etiā q̄ exactio tributi
de vectigalibus erat ↄtra legez . 1. Eſdre . 7 . vnde publican9 po
teſt dici quaſi publicus peccator. D Nota ꝙ omis orans
quadruplex templū debet aſcendere . Primū eſt materiale quod
quilibet debet aſcendere cū mentis deuotione . de quo Yſa. 56.
domus mea domus orationis vocabitur . Et licz vbi non vacat
hoc templum aſcendere . deus exaudiat orantes . tū vbi adeſt co
moditas quilibet tenet eccleſiam p oratione frequentare . cum
enī homo orare nō poſſit niſi alicubi exiſtens . nullus eſt locus
ſic orationi ↄueniens queādmodū templum deo ↄſecratum . 3.
Re . 8 . quodcūqꝫ orauerit populus tuus in loco iſto tu exaudi
es de excelſo celorum habitaculo . Secundum templum eſt ſpiri
tuale . mens . id eſt hominis . 2 . Mach . 14 . tu domine voluiſti tem
plum habitationis tue fieri in nobis . In hoc templo adoratur
deus . quia enī deus ſpūs eſt . ideo eos qui adorant vere in ſpiri
tu adorare oportet . vt dicitur Jo . 4 . hoc tēplū mentis quilibet
aſcendit . qñ ab exterioribus ad interiora mentem reducit . quia
in aſcenſu mētis oportet adorare deū . ps . aſcenſiones in corde
ſuo diſpoſuit . vt eleuetur ſupra omne mūdanū . Tercium tem
plū eſt miſteriale totū ſcz ↄgregatio fideliū . 1 . Cor . 3 . Neſcitis
quia templum dei eſtis vos . quicūqꝫ eſt extra hoc templū ↄgre
gationis fidelium . ſiue iudeus ſiue paganus . vel hereticus . aut
ſciſmaticus . ac etiam quilibet excōmunicatus . eius oratio non
exaudiatur . vnde numeri . 16 . dixit Moyſes deo contra ſciſma
ticos . ne reſpicias dñe ſacrificia eorum . Quartū templū eſt cele=
ſtis glorie ipſe deus . de quo . ps . in templo eius omes dicet glo
riam . qd templū quilibet orans debet aſcendere mentis deſide=
rio . vt orando ſoluz querat in hoc templo quieſcere . vñ Dam.
oratio eſt aſcenſus mentis in deum . et ps . tranſibo ad locū tha
bernaculi admirabilis vſqꝫ ad domū dei . et iterum . vnam peci
a domino hāc requiram ꝛc. Scda pars E
Eundo cum dicit . Phariſeus autez ꝛc . ponit diuerſa
vtriuſqꝫ oratio . Et duo facit . premittitur eniz ꝙ ſu-
perba fuerit pharyſei oratio: phariſeus autez ſtans .
ſtabat phariſeus eleuatus . non contemplatione mē=
tis ſed timore elationis . vt dicit . Theophalus . Job . 15 . Quid